

NŐ

FEMINISTA FOLYÓIRAT

Megjelenik minden hó 5-én és 20-án :: ::

Ára 20 fillér

Előfizetési ára: egész évre 5, félévre 2.50 K

Lázadó asszonyok.

Mrs CHAPMAN CATT, az amerikai női klubok gyűlésén nagyszabású beszédet mondott, melyet a sokezer főnyi közönség állva hallgatott végig. Az előadás egyik részletét itt közöljük:

»A gőzhajó, a táviró, a vasút felfedezése előtti időben két csodálatos asszony született. Az egyik Amerikában - Susan B. Anthony, a másik Perzsiában. Az egyik a keresztény Nyugat, a másik a pogány Kelet szülöttje volt. Az egyik onnan jött, ahol büszkék arra, hogy az egész világon az ő nemzetük becsüli legjobban a nőket. A másik pedig a föld legkonzervatívabb birodalmában látott napvilágot.

A perzsa asszony előkelő családból származott. Kora ifjúságában álomkép gyanánt lebegett előtte a jövő. Lerázta magáról az ősi hagyományok tömegét és kilépett otthonának szűk négy fala közül, hogy hirdesse a szabadság igéjét.

A néphez szólott és a tömeg azzal a meggyőződéssel oszlott szét, hogy az igazságot tárta fel előttük. A papok zavarba akarták hozni őt. De ő jobban ismerte az ő Koránját, mint ellenségei. Mégis legyőzték, ifjúságának, szépségének és erejének teljében: 1848-ban gyilkos kezek oltották ki életét, hogy a nő felszabadításáért indított mozgalmának véget vessenek.

Susan B. Anthony, a szabad ország szülöttje, csak három évvel később látta ezt az álomképet. De amint meglátta, követte, mert ez az álomkép ugyanaz volt, mint a perzsa nőé.

Rövid idő múlva Indiában alakult egy új törzs, nők és férfiak teljes egyenjogúsága elvén. Valamivel később pedig abban a birodalomban, mely hatalmas falakkal körülvéve, elszigetelten állt minden más nemzetől, egy asszony tűnik fel, aki önhatalmúlag foglalja el az uralkodói széket. A kínai császárnőnél csodálatosabb asszonyt akkoriban nem mutathatott fel a történelem, bár törekvéseiben sokszor nem találtunk a mi eszméinkre.

Mikor a kínai köztársaságot megteremtették, nőket épű választottak képviselőkné, mint férfiakat. Ezek a férfiak és nők ma szökevények, de szívükben hordják a meglátott álomképet és ez kényszeríteni fogja őket, hogy alkalmas pillanatban fellázadjanak.

Nem hiszem, hogy a keresztény Nyugat joggal mondhatná: a nőmozgalom a mienk. Nem. Mert ez az egész világ mozgalmá. Nincs az a faj és nemzet, amely magasabbra emelkedhetnék, mint anyái.

Nem az a kérdés: joga van-e a nőnek ahhoz, hogy szavazzon. A nők választójoga ma már a kötelesség kérdése, az anyai kötelességé, melyet a nőnek a faj fejlődése érdekében kell gyakorolnia!«

Dr. Maria Montessori

TARTALOM

Lázadó asszonyok.....	277
Bédy-Schwimmer Rózsa: A nők választójoga Angliában ...	278
Glücklich Vilma'. Dr. Maria Montessori.....	280
Henni Lehmann'. Rz antik világ feminizmusa.....	281
Szegvári Sándorné: A kettős morál ellen.....	282
Dániel Arnold: Mit tehetnek a nők az általános gazdasági jólét emelkedéseért	284
Glosszák.....	288
R Feministák Egyesülete tagjaihoz	288
Szemle	289
Egyletek.....	290
Örvendetes haladás.....	290
Charlotte Perkins Gilman : Magda-Margit	291
Nőtisztviselők Országos Egyesülete.....	293
Beszerezési források.....	294

A szerkesztőség tagjai :	Laptulajdonos :
Bédy-Schwimmer Rózsa felelős szerkesztő	Feministák Egyesülete
Szikra (gr. Teleki Sándorné)	Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Pogány Paula	V., Mária Valéria-utca 12. szám.
„A Nő“ a Feministák Egyesületének, annak felvidéki, nagybecskereki nagyváradi, nyíregyházi, szegedi és temesvári fiókjának, a Nőtisztviselők Országos Egyesületének, annak temesvári és szombathelyi fiókjának és a „Férfiliga a nők választójoga érdekében“ hivatalos közlönye.	Telefon: 142-40.
Lapunk tartalma csak a forrás megnevezésével vehető át.	

A nők választójoga Angliában.

Írta: BÉDY-SCHWIMMER RÓZSR.

Mélyen gyökerező tévhite a modern sajtónak, hogy botrányokkal, izgató szenzációkkal kell fűszereznie olvasóinak reggelijét. Ennek köszönhetjük, hogy följegyez és magyarázatokkal kísér minden apró botrányt, sokszor nagyobb jelentőségű, de kevésbé szenzációs események háttérbe szorításával. Mikor a nők választójogáért Angliában évtizedek óta folyó küzdelem harcosai 1905-ben felismerték, hogy győzelmük legfőbb akadálya az agyonhallgatás, akkor kezdték meg a militáns harcmodort, amellyel — helyesen ítélve meg a sajtó lélektanát — csakugyan megtörték a hallgatás varázsát.

E módszer sikere sokkal ismertebb, semhogy itt bővebben kellene rá kitérnem. Oda jutottunk, hogy minden egyes suffragette minden egyes cselekedetéről beszámol a világ sajtója; de az angol választójogi nőmozgalom egyéb mozzanatai ugyanoly ismeretlenek maradnak az olvasóközönség előtt, mint a militáns korszak előtt. Nem csuda tehát, hogy a kontinens közönsége messze távolban látja a nők választójogának diadalát Angliában, ahol néhány év előtt még küszöbön levőnek látszott.

Ez optikai csalódás. Nem tesszük ki magunkat a túlságos optimizmus vádjának, ha ezt állítjuk, hogy a nő választójogának törvény beiktatása elérkezett a reálpolitikai kérdések homlokterébe.

A »violens«-ek — így hívják azt a számra legkisebb csoportot, amely kártevással és a közvélemény folytonos nyugtalanításával véli leggyorsabban elérhetőnek a nők választójogát — taktikájával szemben a legnagyobb választójogi szervezetek bámulatos politikai tapintattal koncentrálták erőiket a kormánypárt gyengítésére. A Nők Nemzeti Választójogi Szövetsége a legrégebb, törvényes eszközökkel dolgozó szervezet, a Mrs. Despard vezetése alatt álló militáns (de nem violens) Woman's Freedom League, valamint számos más törvényes vagy harcias eszközökkel

dolgozó egyesület elhatározta, hogy minden választásnál a kormánypárt jelöltje ellen dolgozik s evvel kényszeríti a kormányt a nők választójogára vonatkozó törvényjavaslat benyújtására. A Nemzeti Szövetség tovább is ment egy lépések- 60.000 tagjának túlnyomó többsége, amely a legkülönbözőbb politikai árnyalatokból tevődik össze, elhatározta, hogy hivatalosan a munkáspártot támogatja. A Labour Party támogatja a kormányt a legtöbb más politikai kérdésben; de ismételt egyhangú határozatokkal kötelezte magát arra, hogy visszautasítja a férfiak választójogának mindennemű kiterjesztését, ha a kormány nem adja meg egyúttal a nők választójogát. A párt parlamenti fractiójára nézve ez a taktika még akkor is kötelező, ha a kormány bukását idézné elő, vagy a konzervatív pártnak válik pillanatnyi hasznára.

A kormány számos időközi választáson vereséget szenvedett, amelyet minden táborban egész nyíltan a választójogi nőmozgalom befolyásának tulajdonítottak. A hármastól kezdve esetében a nők választójogának hívei mindig a munkáspárt jelöltjét támogatták, annyira szétforgácsolták a választók tömegeit, hogy a konzervatív párt minden különös érdem nélkül hódította el a liberálisok néhány mandátumát; hogy ezeket megtarthassa, mindinkább rá kell fanyalodnia a nők választójogának támogatására. A liberális pártot az elveszett mandátumok annyira megfélemlítették, hogy nagyjelentőségű szervezkedés jelzi a hangulat javulását a nők választójogával szemben, amelyet a liberális párt évtizedek óta oly csúfosan elárult. Így pl. nemrég liberális férfiegyesület alakult a nők választójoga érdekében; ez szervezi a párt tagjait, hogy döntő befolyást gyakorolhasson a párthatározatokra. Ehhez a szervezethez tartoznak a kormány oly tagjai, akik hívei a nők választójogának; Ackland és Sir John Simon egészen szolgálatába állítják miniszteri hatalmukat. A liberális párt legexponáltabb tagjai: Alfréd Mond báró, Gilbert G. Murray stb., minden erejük megfeszítésével törekszenek arra bírni a liberális pártot, hogy erélyesen vigye keresztül a többségnek a nők választójogára vonatkozó akaratát, amely ismétlenül jutott kifejezésre parlamenti szavazások alkalmával.

A liberálisok jobb útra terelésének további eszköze az, hogy a liberális nőegyesületek legjobb munkaerői vonakodtak dolgozni azért a pártért, amely több ízben gyávan elárulta a nők választójogát. Suffrage first! (előbb választójogot!) ez most mindazoknak az asszonyoknak jelszava, akik évről-évre dolgoztak a különböző pártokért, anélkül hogy politikai elismerésben részesültek volna.

A másik két nagy angol párt is megérezte a Nemzeti Szövetségnek és a hozzá csatlakozott szervezeteknek óriási pénz- és munkáldozattal járó választási taktikáját.

A munkáspárt a nők választójogáért küzdőknek köszönhette, hogy sok olyan kerületben állíthatott jelöltet és talált eszméi terjesztésére alkalmat, ahol az asszonyok közreműködése nélkül nem kockáztathatta volna a jelölést. Ezt nem csupán propagandisztikus tevékenysége előmozdításának, de a legközelebbi általános választások értékes reálpolitikai megalapozásának tekinti a munkáspárt. Ez a közreműködés olyan körökből toborzott a pártnak híveket, amelyek e nélkül elérhetetlenek lettek volna ránézve.

A konzervatív pártnak viszont azt mondják: »Előbb jönni a nők választójoga! Ellenségei legfőleg elodáztatják, de fel nem tartóztathatják. Lássuk, mit értünk el a halogatás taktikájával: a munkáspárt karjaiba vezértük az asszonyokat. Ennek a viszonyoknak köszönhetünk egyelőre néhány olyan mandátumot, amely nem volt nekünk szánva, hanem azért jutott kezünkbe, mert a liberális párt osztozik velünk a halogatás dicsőségében. De ha csak

egy lépésnyire a jövőbe tekintünk, látjuk, hogy a liberális párt ma-holnap kénytelen lesz önfentartási ösztönéből folyólag megadni a nőknek a választójogot; akkor pedig oly mértékben kapják meg, amely nagyon veszélyes a mi elveinkre nézve. Ha tehát továbbra is a nők választójogának ellenségei maradunk, egészen elveszítjük a pártunkhoz tartozó asszonyokat. Ha ellenben megragadjuk a kedvező pillanatot, magunk határozhatjuk meg a mértéket és rászolgalunk a nők hálájára.

A konzervatív párt férfiai el is határozták magukat egy oly lépésre, amely egyedül áll nem csupán a nők választójogának, de az angol parlamentnek történetében is. Angliában nem csupán a képviselőházban lehet törvényjavaslatokat benyújtani, amelyeket onnan küldenek tovább a felsőházba; a lordok is kezdeményezhetnek törvényeket és ha elfogadják, a képviselőházhoz küldhetik tárgyalás végett. Evvel a jogukkal nagyon ritkán élnek; az pedig sohasem fordult még elő, hogy a képviselőház tagjainak megválasztására vonatkozó reformot kezdeményeztek volna. Ellentétben evvel az eddig szigorúan betartott hagyománnyal, május elején Lord Selborne törvényjavaslatot terjesztett a lordok háza elé, amely megadná a választójogot mindazoknak a nőknek, akik a községi választójog birtokában vannak. A nők választójogának ellenségei jelentéktelen komédiának tekintették a dolgot; nagy csodálkozásukra a május 5-i második olvasáson több lord vett részt, mint ahányan a legfontosabb kérdések tárgyalására megszoktak jelenni. Még jobban meglepte őket, hogy a vita igen magas színvonalú volt és 2 napon át tartott. A javaslat mellett szólalt fel Haldane lordkancellár, Lord Selborne, Lord Newton, Lord Lytton és más vezető politikusok egész sora. Különös feltűnést keltett meleg pártoló felszólalásával a londoni érsek, aki régebben a nők választójoga ellenségeinek táborába tartozott és most először szólalt fel nyilvánosan mellette. Meg kellett győződnöm arról, hogy éppen azok az asszonyok végeznek legodaadóbb, legáldozatkészebb és legkitartóbb szociális munkát, akik egész erejükkel a választójogért harcolnak, mert összes egyéb törekvéseik keresztülvitelére egyedüli eszköznek tekintik. — »Megtérített a nők munkája, — monda az érsek, — noha a suffragettek sajátos térítési taktikájukkal, nem egészen tapintatos módon, bombát helyeztek a Szent Pál-templom szószéke alá, hogy megnyerjenek ügyük számára.«

A nők választójogának ellenségeit néhány jelentéktelen szónokon kívül csak egy kiváló ember képviselte: Lord Curzon, a választójog-ellenes liga elnöke. Egyik ellenszónok beszéde közben fölemelkedett egy öreg peer és messzire hallható színházi suttogással mondta: »Kimegyek, mert ha tovább hallgatom a nemes lordot, kénytelen leszek — a nők választójoga mellett szavazni.« Még az optimisták legmerészebb várakozását is fölülmulta az a tekintélyes kisebbség, amelyet a javaslat a lordok házában első alkalommal kapott: 60 szavazat 104 ellenében. De ha a minőség is számbajöhetne, a javaslat mellett szavazók jutnának túlsúlyra, mert soraikban az angol közélet legfényesebb nevei szerepelnek.

A nők választójogának további politikai haladását jelzi

az a tény, hogy a Welsh Homerule javaslata magában foglalja a nők választójogát az autonóm parlamentben, és hogy, ugyanez áll a május 14-én benyújtott skót Homerule javaslatára is. Ez utóbbi annál jelentősebb, mert a tavaly benyújtott skót javaslat még nem tartalmazta a nők választójogát, míg a mostani — Asquith és a Homerule más híveinek ellenkezésével szemben — fölvette annak követelését.

Különösen fontos ez azért, mert ha Írország, Wales és Skócia autonóm parlamenteket kapnak, az angol parlament szövetségi kongresszussá szerveződik át. Közelebb hozza tehát a nők birodalmi választójogát az a körülmény, hogy a szövetség 2 parlamentje már megadta azt. Ha tekintetbe vesszük még azt, hogy Man szigetén, valamint Újzéland és Ausztrália gyarmatállamokban régen megkapták a nők a választójogot, akkor nem tarthatunk attól, hogy Angliában és Írországban halasztást szenved az ügy.

A közeli győzelem további előjele a választójog-ellenes mozgalom vezérének magatartása. Mrs. Humphrey Ward, tulajdonképpen az ellentábor egyetlen számottevő aszsonya, a skót Homerule-törvényjavaslat benyújtását követő napon örömmel üdvözölte a Times hasábjain a nők választójogának belefoglalását és kijelentette, hogy természetesen nélkülözhetetlennek tartja a tartományi, valamint a községi választójogot; csupán a birodalmi választójogot utastja vissza, mint amely imperialisztikus kérdésekben dönt.

További részletek túlmennének e cikk határain. Csak azt kell megállapítanom, hogy nagyon tévednek, akik a nők választójogának kilátásait Angliában csupán sérült képekből és leégett üres házakból ítélik meg. A tényleges kilátások, a közeli diadal előjelei abból a gyönyörű politikai munkából erednek, amelyet a választójogi nőegyesületek tiszteletreméltó okossággal Szerveznek és utánzásraméltó ügyességgel végeznek.

Mindennél jobban jellemzi a helyzetet az a körülmény, hogy Asquith designált utóda, Sir Edward Grey, nyíltan kijelentette, hogy nem vállalja el a kormányemlékséget, ha a kormány nem veszi fel annak idején hivatalos programjába a nők választójogát.

Lakásváltozások sürgős bejelentését kérjük.

 <p>HUNGÁRIA kötvények</p>	<p>a legelőnyösebbek élet-, tűz-, baleset-, szavatossági-, betöréssel szembeni, üveg-, jég- és állatbiztosításoknál.</p>	<p>Felvilágosításokkal, prospektusokkal és díjazásukkal szívesen szolgál a</p> <p>Telefon: 58-98, 2-11, 2-12.</p>	<p>Kartellen kívül! Részvénytőke . . . 6,000,000 kor. Biztonsági alapot 21,000,000 „</p>
	<p>Altalános BIZTOSÍTÓ Részvénytársaság igazgatósága és a társaság képviselőivel az ország minden részében.</p> <p>Budapest, VII., Károly-körút 3. szám.</p>		

D^r. Maria Montessori

Írta: GLÜCKLICH VILMA.

Minden gondolkozó, növendékeivel együttérző tanító fájdalmasan nyögi iskolarendszerünk merev autokrata formáit, amelyek úgyszólván osztálykülönbséget létesítenek közöttünk és növendékeink között. Mintha a lélektani tudomány fejlődése még a tehetségek tanánál tartana és az akarás motívumai sohasem képezték volna exakt vizsgálatok tárgyát: kizárólag külső motívumok segítségével véljük irányíthatni a szellemi munkát; úgy cselekszünk, mintha a gyermek pszichéje a francia parkok természetellenesen irányítható növénye volna. Meg is adjuk az árát: legértékesebb növendékeink nyúgnak érzik az iskola fegyelmét, vagy legalább unalmasnak azt a passzív szerepet, amely nekik jut a tanítás menetében. De a tanítót saját személyében is sújtja büntetés: eljárásának örökös egyformasága, a friss impulzusok hiánya egyhangúvá teszi munkáját és nagyon sokszor szűkíti látókörét; az az ingerlékenység, az a bírálattal szemben mutatkozó hyper-érzékenység, amely csaknem foglalkozási betegség gyanánt sújt nagyon sok tanítót, éppen onnan származik, hogy előre megalkotott, egyedül üdvöztőnek tartott sémába kívánja szorítani a növendékek fejlődését.

Régóta szeretnének közülünk sokan az ifjúságnak angol kertészei lenni: kilesni szorgos figyélssel, merre hajlik képességeiknek, hajlamaiknak egy-egy ága és támasztani azt, segíteni a fejlődésben, izmosodásban. Ebből a törekvésből származik a modern munkaiskola fogalma és a megvalósítására irányuló kísérleteknek egyik legnagyobb jelentőségű vonása, hogy érvényesülni engedik a gyermek munkakedvét és nyilvánulásra készítetik képességeit.

Tudományos, antropológiai alapon fejlesztette ki az öntevékenységen alapuló nevelést dr. Maria Montessori, akit tanulmányainak befejezése után első sorban az abnormis, koruknak meg nem felelő fejlettségű gyermekek nevelése foglalkoztatott. Mikor módszerével sikerült ezeket a gyermekeket az egykorú normálisokkal szellemileg egyenlő színvonalra juttatnia, akkor kapta meg az a gondolat, amely a lelkiismeretes orvosokat kényszeríti a terápiában szerzett tapasztalatok alapján a higiénie szolgálatába: hát még ha normális gyermekekre alkalmaznám ezt a módszert!

A társadalom önfentartási ösztöne ugyanakkor hozta létre Rómában, a Beni Stabili (ingatlanok) nevű részvénytársaság alapításában, azokat a munkásházacsoportokat, amelyek nem csupán lakást adnak a proletár-családnak, hanem szociális érzékről tanúskodó berendezéseknek (fürdő, közös mosókonyha, varrószoza stb.) sorában a lakók gyermekeinek szánt napközi ott-hont is. Ezekben a »Casa dei bambini« (gyermekek háza) nevű barátságos, tágas, földszintes házakban, — hála a társaság igazgatójának, Talamo-nak, aki megértette a kor szavát, — meghonosult Montessori dr. módszere.

Erről a módszerről utóbbi időben nagyon sokat írtak és sajtó alatt van Montessori dr. egyik munká-

jának magyar fordítása; azért talán elég lesz arra a két tényezőre utalnom, amely e módszer jelentőségét megadja és korszakot fog alkotni akkor is, ha az eljárás egyes részletei nem fognak változatlanul átmenni a közhasználatba. Ezek: 1. a magasabbrendű érzékszervek (látás, hallás, tapintás) és az izomrendszer fejlesztésére szolgáló gyakorlatok tudományos alapra helyezett teljes rendszere; 2. az u. n. iskolai fegyelem helyett a gyermekek teljes szabadsága és önállósága, amelynek csakis saját érzékszerveik finomsága és érzékenysége szab határt. Az érzékszervek és az izomrendszer fejlesztése nem csupán harmonikus egyéniség kialakulását segíti elő, de az önálló cselekvés megszokása kapcsán tökéletesebbé és könnyebbé teszi a gyakorlati életben szükséges mozgásokat és cselekvéseket. Bájos kis társaság sűrűg-forog, pepecsel és vesződik a »Casa dei bambini« kis asztalai és a foglalkoztató eszközöket tartalmazó alacsony szekrények körül; a tanítónő, aki rajong a módszerért és szabad délutánjain e tanfolyamokat hallgató idegenek számára fordítja le mestere előadásait, ott kuporog a szőnyegen egy kis kövér fiú mellett, aki ma először jött el ide; különböző nagyságú, barátságosan piros kockákból állítja fel a tornyot, amelyet a fiúcska nagy élvezettel dönt le; most következik első gyakorlat gyanánt annak újrafelállítása, amely megköveteli a kockák fokozatos elrendezését nagyságuk szerint. Néhány perc múlva elmerül a fontos munkába és anyja, aki idehozta, észrevétlenül és nyugodtan távozhatik. A tanítónő suttogó felszólítására minden gyermek a padra könyököl és eltakarja szemét; suttogva szólítja mindegyiküket keresztnevén és lábujjhegyen lépkedve, lehunyt szemmel keresi meg őt mindegyikük; akinek hallása még nem eléggé fejlett ehhez a »játékhoz«, annak tapintását veszik igénybe: gyöngén megérintik és így szólítják csatlakozásra. Úgy látszik, ezek a hallási gyakorlatok és a tanítónő halk beszéde általában érzékennyé teszik a gyermekek fülét: állandóan halkan beszélnek és idegzetünk kéjesen álmódja meg azt a kort, mikor néhány tucat ember együttléte nem fog szükségkép együttjárni túrhetetlen zsvajjal. Amint ők maguk felterítik a szőnyeget, ide-oda hordják az asztalukat, számolyukat, foglalkoztató eszközeiket, minden mozdulatuk oly óvatos, halk és bájos, mintha nem akarnák megzavarni valakinek az álmát. Egymással szemben előzékenyek és udvariasak; pedig egyetlen útbaigazítójuk e téren a tanítónő példája, aki minden gyermekkel úgy bánik, mintha tiszteletre méltó felnőtt volna.

Különös les érdekes, hogy egy zárdában is meghonosították dr. Montessori módszerét; várakozásunk ellenére (harmonikus benyomást tesz, amint a halkán suttogó nővérek foglalkoznak az ugyancsak csöndesen beszélő fiukkal és leányokkal).

Még sokkal érdekesebb és az új idők symbolumának is beillik, hogy dr. Montessori előadásait az Angyalvárbán, a 'hadügyi múzeum egyik termében tartja! Oda gyűlnek körül a legnagyobbbrészt amerikai hallgatók, akik messze földről jönnek el az Amerikában

LÉGFÜRDŐK, NAPFÜRDŐK, VIZKURÁK

a DR. JAKAB-FÉLE LIGET-SZANATORIUMBAN

VI., Nagy János-utca
47. szám (Városliget)

Olcsó átalány, saison árak

nagyon elterjedt és rendkívül nagybecsült módszer alkotójához; a rendes hallgatókon kívül csak ritka halandó kaphat engedélyt arra, hogy a tanfolyam elméleti előadásain résztvegyen. Mikor ebben a kivételes szerencsében részesültem, éppen arról az általános kérdéstről volt szó: mit akar elérni, mivé akarja a gyermekeket fejleszteni módszerével? Nagyon széles perspektíva nyílt meg lelki szemeink előtt: láttuk az intuitív megismerésnek az érzékszervek működésével kapcsolatos gyökereit és mérhetetlen jelentőségét a kultúra fejlődése szempontjából. A tudomány történetéből vett példák: a malária okozójának felfedezésén, rángatózó békacombokból a galván-elektromosságra következtetésen és más tudományos meglátásokon e képesség hasznát, a meteorkövek létezésének és más tényeknek tagadásán az érzékszervek iránti bizalmatlanság hatását szemléltette és gondolkodóba ejtette hallgatóságát aziránt: mi lehetne az emberiségből, ha az átlag-emberek érzékszervei a felfedezőkéhez hasonlóan fejlettek volnának.

Mintha szép álmom után néhány évszázaddal előbbi korszakra ébrednénk, úgy néztünk körül kimenőben a régi fegyverekkel díszített folyosón: hát ma még ez a valóság? Vájjon mikor válik valóra, amit ez a nagy asszony ébren álmodik s amit megvalósítani törekszik a jövő nemzedékekben?

Az antik világ feminizmusa.

Írta: HENNI LEHMANN, Drezda
(Beféjezés.)

Másképp alakult ki a nőkérdés Rómában. Itt korán keletkeztek elemi iskolák, amelyeket fiúk és lányok együtt látogattak. Már Kr. e. 419-ből biztos feljegyzések vannak ilyen iskolákról és a coeducatio fenmaradt a császárság koráig. Ez után az elemi oktatás után a fiúk számára magasabb tudományos képzés kezdődött, a lányok első sorban háztartási gyakorlatra tettek szert; de csakhamar mutatkozott tágabbkörű tudományos képzésük szüksége is; mindenekelőtt görögül tanultak meg. Nagyobb tudású asszonyok grammatikával és retorikával is foglalkoztak, ami akkoriban korántsem volt magátólértelmező, hanem vívmányszámba ment. A filozófusok elmélkedtek azon, részesüljenek-e a nők nagyobb műveltségben, mennyire kell és szabad annak terjednie. Egyikük azt követelte, hogy a férfiakkal teljesen megegyező képzésben részesüljenek; a másik csupán erkölcsfilozófiára kívánta őket oktatni, hogy csökkenjen a léhaság; Plutarchos ezenkívül matematikai és csillagászati oktatást kívánt. A császárság korában az asszonyok a szellemi élet teljesjogú részesei; különösen az irodalom iránt érdeklődnek, maguk is írnak vagy bírálnak. Plinius női zeneszerzőket is említ s az előkelő asszonyok retorikkal, világbölcsekkal, filológusokkal veszik! magukat körül. Szellemi képzésük teljessé többnyire a házasságban válik, mert a római nők korán mennek férjhez. A császárság korában sok sportot üznek, de rendszeres tornatanítás nincs. Mint a görög hetairák között, a római nők között is voltak olyanok, akiket nem lehetett a „tisztességesekhez» számítani: házasságon kívül szeretkeztek, de a pénzért szerelmet kínáló lányok színvonalán mégis fölülláltak és tudományos műveltséggel rendelkeztek.

Már nagyon korán egyesültek a római nők szertartási célokra; különösen Juno tiszteletére végeztek a matrónák — feleségek és anyák — ünnepies szertartásokat. Ezekből keletkezett valószínűleg a matrónák konventje és

szenátusa. Már több századdal Krisztus előtt tartottak a matrónák — a feljegyzések szerint — egyes gyűléseket; hol arról volt szó, hogy egy elhunyt nagy embert közösen gyászoljanak, hol arról, hogy közcélokra pénzt gyűjtsenek stb. A matrónák konventje, amely már a Kr. u. I. században rendes összejöveteleket tart, többnyire szertartási kérdéseket tárgyal: a rangsort, a ruházati szabályokat, a kocsik felvonulását. Érdekesen emlékeztet a mai kor felfogására, amely a sok gyermeket érdemnek tekint, hogy 3 gyermek anyja Rómában díszruhát viselhetett. A matrónák szenátusa némileg hasonló lehetett a mai női klubokhoz; naponta látogatták. Előbb a Qurinalison, később valószínűleg Traján fórumán gyűlt össze; ezt feliratok bizonyítják, amelyek a római nők szép összetartásáról tesznek tanúságot: »Julia, a császár anyja, megújította az asszonyok számára«, — »Sabina császárné az asszonyok k. n. k.« — Az idej nemzeti nőkongresszusnak már a régi Rómában is voltak elődei. Egyébként más itáliai városoknak is voltak nő-testületei, például Nápolynek és Lanuviumnak, ahol ünnepségek alkalmával kétszeres étkezés jutott az asszonyoknak. Nem bizonyos, hogy a matrónák gyűléseinek volt-e közvetlen politikai befolyásuk; de már Livius említi, hogy Kr. e. 195-ben közös agitációt fejtettek ki az asszonyok a lex oppia ellen, amely fényűzésüket korlátozta. Ellenük a szigorú Cat o lépett főf, aki a nők lázadásáról, gyűléseiről és titkos tanácskozásairól tesz említést, míg Valerius védelmükre kel. Jellemző érve a következő: »ne féljenek annyira az asszonyoktól; hiszen úgy sem tehetnek semmit, mert hozzátartozóik életében sohasem rázhatják le a rab-szolgaság láncait.« — A fejlődés persze nem igazolta ezt, mert a római asszony helyzete mind szabadabbá lett. Ezt bizonyítja az is, hogy Valentinián császár idejében a törvényhozás feljogosította az addig kiskorúnak tekintett nőket arra, hogy gyermekeik fölött gyámságot gyakoroljanak. Nagyon ügyesen tünteti föl ezeket a római viszonyokat Teufer: Zur Geschichte der Frauenemanzipation im alten Rom című könyvecskéjében (B. G. Teubner kiadása.), amely azonban nem foglalkozik a műveltség és nevelés kérdéseivel.

A római tradíciót követte, különösen a jogélet terén, a keletrómai birodalom, Bizancz; itt kristályosodott a római jog a még ma is mintaképül szolgáló Codex Justinianusban. Itt vált a nő helyzete a férfival szemben biztosabbá, ami csaknem kétségtelenül Theodora császárnő befolyásának köszönhető; ő volt Justinian társa a trónon; mozaikképét a ravennai San Vitale őrzi. Theodora határozottan a történelem legfigyelemreméltóbb nőalakjainak egyike; úgyszólván önmagában képviselője a nőmozgalom egy részének. Egy francia tudós, Diehl, e címen írta meg életrajzát: Le féminisme de Theodore. Saját élményeiből ismerte ez az asszony a nők sorsának olyan szomorú oldalait, amelyek rendszeresen rejtve maradnak a korona viselői előtt; és a trónon sem felejtette el ifjúkora szenvedéseit. Könnyíteni törekedett azoknak az asszonyoknak sorsán, akik hasonló nyomás alatt sínylődtek, mint egykor ő. Cirkuszi táncosnő volt u. i. és viszontagságos szerelmi életet folytatott, habár Diehl nézete szerint P r o k o p túlzottan írta azt le. Mint császárné, könnyíteni törekedett a színésznők sorsán; korlátozta az igazgatók hatalmát, nyihította az addig nagyon nehezen felbontható szerződéseket, elősegítette a polgári életbe visszatérést. Hasonló eréllyel küzdött a leánykereskedés ellen: ő maga váltott ki leányokat nyilvános házakból, visszatérítvén azt az összeget, amelyet hozzátartozóik kaptak értük; otthonokat létesített számukra és keresztülvitte a nyilvános házak bezárását. A magánéletben meleg érdeklődéssel viseltetett környezetének

ügyei iránt. Házasságokat közvetített és bontott fel — sokszor nagyon erőszakosan —, de láthatólag első sorban az asszony érdekeit tartotta szem előtt. Később, vallásossága kifejlődésével, a papság befolyása alatt létesített kórházakat, árvaházakat, rokkantak, vagyontalan utazók és aggok házeit; de mindenekfölött politikus asszony volt a szó legteljesebb értelmében. Határozottságával egy ízben megmentette az ingadozó Justinián trónját; utóbb nagybefolyása résztvevője volt a politikai intézkedésekre vonatkozó tanácskozásoknak. Egyébként nem ő volt az egyedüli politikus asszony Bizancz trónján; a bizanczi császárnők mindenkor nagy befolyást gyakoroltak az állam ügyeire; egy részük önállóan uralkodott, viselt háborút és kötött békét, mások a császár oldala mellett voltak tevékenyek. Minden hivatalos alkalommal megjelentek a nép előtt, maguk tartottak szónoklatokat; sokan közülök nagy műveltséggel rendelkeztek, egyesek irodalmi működést is fejtettek ki.

Ez összehasonlításból kitűnik, hogy az ókor csaknem mind ismerte azokat a kérdéseket, amelyek ma foglalkoztatnak bennünket. Kenyérkereső foglalkozás, küzdelem a nő jogi helyzetéért, a szellemi javakban részesítéséért, társadalmi segítőmunka, közéleti tevékenység — mind nem az újkor vívmányai. A formát — de csakis ezt — a kor szabja meg; a tartalom olyan volt, amilyen ma; amilyennek szükségkép kellett és kell lennie a nyomasztó korlátozásokkal szemben, amelyek természetes és egészséges reactiót váltanak ki. A tények rendjét forgatják fel azok, akik természetesennek tüntetik fel — mert ma fennáll — a létező képességek, érdekek és szükségletek természetellenes elnyomását, amelyet a két nem hatalmának igazságtalan és erkölcstelen megoszlása okozott.

Ugyanilyen visszás okoskodás az, hogy a nő nagyobb szabadsága a nép hanyatlásával jár. Görögországban a nőmozgalom az V. század második felére és a IV. századra tehát a fejlődés fénykorára esik; Rómában pedig már a császárság előtti korszakban hallunk róla. A római császárság utolsó korszakában a nő szabadabb helyzete nem áll belső összefüggésben az általános hanyatlással és erkölcstelenséggel. A birodalom viszonyai minden irányból a felosztás felé hajtották azt. A nagy erkölcstelenség más korszakaiban (például XIV. és XV. Lajos idejében) a nő helyzete minden tekintetben — kivéve egyedül és kizárólag a szerelmi életet — szigorú korlátok közé volt szorítva, és ez a jelenség több ízben ismétlődött. Bizanczban semmiestre sem tekinthető hanyatlás korszakának az, amelyben a császárnék erős befolyása érvényesült: a Justinián előtti és az ő kora. Vad és fantasztikus korszak volt, tele iaz eksztatikus vallásosság és véres kegyetlenség, határtalan fényűzés és keserves nyomorúság éles ellentéteivel. De olyan korszak, amelynek jogi alkotásai még ma is mintaképül szolgálnak, amelyben a művészeti fejlődés csodás virágzásra jutott, amely a harcban bátor és erélyes tudott lenni; semmiestre sem nevezhető tehát hanyatlás korszakának. Inkább azt lehetne mondani, hogy e nőmozgalom a gyors fejlődésnek és magas kulturális színvonalnak jele volt mindenkor; hogy olyan korszakok jellemvonása, amelyek élete mozgalmas és amelyekben az erők szabad játéka érvényesül.

A kettős morál ellen.

Írta: SZEGVÁRI SÁNDORNE

Portsmouthban, Angliában tartotta meg a Nemzetközi Abolíciós Szövetség ezidei tárgyalásait 1914. jun. 15-től 18-ig.

A federáció csendesesen — talán túlcsendesen — dolgozik és küzd az emberiség egyik legnagyobb eszméjéért: az egységes nemi morálért.

A nagy ügynek, mely évezredes hatalmas szuggesziókkal, csökönyös, megrögzött, majdnem ösztönökké vált hamis felfogásokkal és előítéletekkel találja magát szemben, hátrálást nem ismerő elszánt katonákra, a modern tudomány minden tanulságával állig felfegyverzett küzdőkre, hatalmas egyéniségekre van szüksége.

Az a körülmény, hogy a tárgyalások színhelye ezúttal abolíciós ország volt — Angliában már 1869 óta nincs reglementált prostitúció — arra ösztönözhetne volna a szónokokat, hogy a szokottnál többet foglalkozzanak az eszme távolabbi hatásaival és páratlan fontosságával az emberek boldogulása, a kultúra visszasságainak megszüntetése szempontjából.

Csak e szempontok bőséges nagyszabású szónoklatokban való feltűnő tárgyalása oszlatta volna el távolabb állókban azt a nagyon is elterjedt balhiedelmet, hogy az abolícionizmus feladata abban merül ki, hogy megszüntesse világszerte a prostitúció hatósági szervezését és hogy bebizonyítsa miszerint ezáltal a nemi betegségek száma nem növekedik meg.

Ez az óhajunk sajnos, nem teljesült kellő mértékben, örömmel fogadtuk mindenesetre Winchester érsek megnyitó beszédét. Az érsek kifejtette, hogy erkölcsi bajokat csak erkölcsi erőkkel lehet meggyógyítani és semmiképpen sera a bajt stabilizáló intézményekkel. A federációnak szerinte kettős célja van: küzd a prostitúció ellen, mely a nők egu részének irgalmatlan feláldozásával elégíti ki a férfiak szenvedélyeit. Másrészt pedig tiltakozik az ellen, hogy az ebből származó bajoktól úgy akarják a férfiakat megvédeni, hogy újabb súlyos megalázást mérnek az egész női nemre.

A szónokok között dr. med. Helene Wilson volt az, ki a dolog magvára a legmegkapóbb szavakat találta. Azt mondta többek között az igaz logika egyszerűségével: morál és higiénie között sohasem lehet ellentét. Ahol a kettő lát-szólag ellenkezésbe jut egymással, ott vagy az egyik vagy a másik, vagy talán mindkettő körül hiba van. Ezt ma már a tapasztalatok is mutatják.

Ilyen tapasztalatokkal bőven számoltak be a konferencia előadói:

Első sorba állítjuk Dr. Skimer (Sheffield) tapasztalatait, melyeket a brit hadsereg szolgálatában szerzett. Már azért is első sorba, mert épen a brit hadsereg egészségügyi állapotáról terjedtek el magyar mérvadó körökben a leghihetlenebb tévedések.

Dr. Skimer fejtegetései szerint a brit hadseregben állandóan csökken a nemi megbetegedések száma. Okok: A brit katona szociális nivójának emelése nevelő befolyá-

Telefon 162—72.

Kérjen divatlapot ingyen.

BLUZ-különlegességek, ruhák, pongyolák és fehérneműek a legnagyobb választékban és a legszebb kivitelben kaphatók

Faludy Lászlónál Budapest, VI. Andrásy-ut 56.

Magda-Margit.

Írta: Charlotte Perkins Gilman.

Fordítja: Ágoston Péterné.

(Folytatás.)

— Természetesen, ha nagyon elálmosodnék, akkor hagyja abba, de ha bírja, szeretném, ha olyan sorrendben olvasná el, mint ahogy megjelöltem. Nézzen ide, egy, kettő, három.

— Kell ezekből valamit különösebben megjegyez-

— Nem, az nem szükséges. Csak szórakozásképpen olvasson. Csupán egyet óhajtok tudni, — s ezt Yale kisasszony nagyon ünnepélyesen mondta, majd lassan folytatta — szeretném tudni, hogy a három olvasmány közül melyik tetszett legjobban?

— Mindahármat el fogom olvasni és majd beszámolok. Egy baj van azonban, Zsófi néni meg fogja látni, hogy világosság van nálam, s ha ezt nem is látná meg, észre fogja venni, hogy a lámpám kiürült.

Yale kisasszony diadalmasan mosolygott.

— Erre is gondoltam. — Bő ruházatából csakhamar előkerült egy kis villamos zseblámpa. — Nézze, ez frissen van megtöltve. Azt hiszem, ki fog tartani ma estére. Én mindig hozok magammal egy pár ilyen lámpát, ha vidékre megyek. Ennek a világításánál az ágyban is olvashat és úgy helyezheti el, hogy a fény csak egy irányba vetődjék.

Egy másik zsebéből egy hosszúkás, rózsaszín papírba burkolt dobozt húzott ki.

— Ez is az előírásához tartozik, — tette hozzá komolyan. — A doboz tartalmát három egyenlő részre kell osztania és minden elbeszélés után az egyik részt el kell fogyasztania. De nehogy addig kinyissa a dobozt, míg az olvasáshoz nem kezd!

Magdának nem kis fáradtságába került, míg a sokféle holmit úgy tudta elrejtteni ruhájában, hogy az ne lássék meg vékony kis alakján. Nénjének hazaérkeztekor azonban mégis feltűnhetett valami, mert rászólt, hogy miért jár olyan különösen. Ettől eltekintve, azonban minden nagyobb baj nélkül jutott el kicsi szobájába, ahol sietve rejtette el kofferjában a holmikát. A doboz tartalma különben sokkal jobban felkeltette kíváncsiságát, mint az elbeszélések, úgyannyira, hogy ez a gyermekes kíváncsiság még nagy fájdalmát is szinte háttérbe szorította. Sőt e percben még a titokzatos doboz. Mikor végre ágybakerült, a jól eldugott, de erősfényű kis villamoslámpa mellett izgatottan bontotta fel a dobozt. Nagy meglepetésére nem talált benne egyebet, mint karamell cukorkákat, igaz, hogy olyan minőségűt, amilyent még életében nem evett.

— Milyen aranyos teremtség ez a Yale kisasszony! — gondolta elragadtatással s aztán komoly odaadással kezdett feladatához, aminek teljesítése nem is bizonyult nagyon nehéznek, úgy hogy Magda végül is azon vette magát észre, hogy egy kellemesen eltöltött estében volt része. Gondolatait lekötötték az olvasmányban szereplő érdekes emberek különböző eseményei és végre is elálmosodva, nyugodtan aludt el. Elhagyottságának és fájdalmának az érzése

ismét kiújult ugyan reggelre kelve, de az új benyomások, miket olvasás közben szerzett, hozzájárultak ahhoz, hogy figyelme a saját sorsáról elterelődjék.

Napközben nénje annyira befogta a munkába, hogy dolgának ellátásán kívül alig maradt ideje egyébre gondolni. Yale kisasszony Briggs Daisyt és a fiatal Battelsmithet egy automobilkirándulásra vitte magával, Newcome doktor pedig, aki meg volt fosztva rendes társaságától, Briggs urat csábította el a könyve mellől egy kis dél-előtti horgászásra; Briggsné ilyen módon időt talált arra, hogy szobája takarításánál felügyeletet gyakoroljon és ezen alkalommal egyszersmind jó tanácsokkal lássa el a kis szobaleányt.

— Hány éves maga, Magda? — kezdte a beszélgetést barátságos arccal, de határozott hangon.

— Tizenhat éves múltam, asszonyom!

— Még iskolába kellene járnia és mindenfélét tanulnia. Ugyan vigyázzon egy kissé, ne verjen olyan nagy port. Nem szokott tealeveleket használni?

— Tealeveleket? Mire jó az?

— Hogy ne verjen fel port össze kellene gyűjtenie a tealeveleket, elszórni a szőnyegen s aztán könnyedén felsöpörni, csak egész rövidet húzva a seprével, várjon csak, majd megmutatom.

Briggsné gyakran hangoztatta, hogy minden nőnek minden olyan munkához kell értenie, amit mások végeznek számára, mert csak így lehet kilátása arra, hogy jól szolgálják ki. Ezt a meggyőződését természetesen csak a háztartási munkára alkalmazta. Azt nem kívánta, hogy egy helgy arról is tudjon, hogy hogyan kell egy mozdonyt vagy: egy hajót vezetni, vagy egy cipőgyárat igazgatni, de viszont azt is természetesnek tartotta, hogy az előkelő férfiú se értsen az efajta foglalkozásokhoz. Mert mindent csak nem tudhat az ember. Hogy Magdának leckét adott a söprésből, ezzel értékes dolgot vélt művelni; a dacos leány azonban csak ellenkezve teljesítette utasításait s magában megfogadta, hogy sohasem fog így söpörni — soha.

A söprésbeli utasítások mellett a jóságos hölgy még arra nézve is jönnek látta tanáccsal szolgálni, hogy egy fiatal leány mikép viselkedjék férfiakkal szemben.

— Maga ugyan még csak gyermekszámba megy, kedvesem, de azért már elég idős ahhoz, hogy hírbe hozzassák. Nem jó, ha egy ilyenfajta fiatal leányt, mint maga, urakkal látnak ide-oda járkálni.

Magda nem felelt a jó tanácsokra. Erősen összeszorította az ajkát, úgy hogy álla szinte kiszögelt kerek arcából. Mélyen elpirult, de inkább a bosszúságtól, mint a lelkiismeretfurdalástól és már-már valami olyat akart visszafelelni, amit Briggsné megemlegetsen, de egyszerre eszébe jutott a jövő, erőt vett magán, sietve elvégezte a munkáját s aztán szó nélkül ment ki a szobából, becsapva maga mögött az ajtót.

— Szentelen kölyök! — gondolta Briggsné bosszúsan. Az efajta emberek sohasem tudják kellőleg megbecsülni a jóindulatot.

Yale kisasszony a legközelebbi nagyobb városba rándult ki útítársaival, akiket ott mihamar elhelyezett egy kellemes és szórakoztató etablissementben, mely részben üzlet, részben kerthelyiség volt s alkalmas arra, hogy a nyaralók vásárlási kedvét kielégítse.

Az üzletben Daisy ugyancsak nehéz probléma elé került. Jobb meggyőződése ellenére is nagy kedve lett volna a csábítóan elrendezett kedvenc édességei közül választani; unokafivérének pedig az a hő vágya vívott erős harcot jobb meggyőződésével, hogy Daisynak kedvében járjon. S mikor ez a két fiatalos vágy egy doboz kandírozott gyümölcsnél találkozott, egész halom jobb meggyőződés sem akadályozhatta volna meg őket abban, hogy a gyümölcsöt meg ne vegyék.

Yale kisasszony pedig ezalatt a városban levő legjobb könyvkereskedést kereste fel, majd egy ékszerész boltjába, aztán egy rövidárúüzletbe ment, s végül néhány táviratot adott fel. Megvásárolta ezenkívül a legjobb new-hampshirei térképet s befejezésül egy ismerős cukorka-üzletbe tért be. Mind e vásárlásokról azonban fiatal barátai előtt nem tett említést.

Hazatérve, Yale kisasszony arra kérte Magdát, vinne fel szobájába friss vizet.

— Tegye be az ajtót, Magda, ne törődjek vele, hogy meleg van. Jöjjön és üljön le ide, de ne olyan közel az! ablakhoz. — Egész halkan beszélt, s a leányt kellemesen izgatta a titokzatosságnak ez a légköre. — Nem szabad hangosan beszélgetnünk, — folytatta Yale kisasszony, mintha attól félt volna, hogy az egész ház detektívekkel van tele. — De ma este minden előkészületet el kell végeznünk, mert holnap már New-Yorkba utazom.

Magda megrémült.

— Hát elutazik? — kérdezte. — Hisz én azt hittem —

— Most nem vihetem magammal, Magda. Tudja, úgy rendeztem el mindent, hogy itt semmit se sejtsenek a mi összeesküvésünkről. Én holnap a podgyászommal együtt elutazom és majd ha maga is elmegy, senkinek sem fog eszébe jutni, a két dolog közt összefüggést keresni. Ezt ugyanis nagyon szükségesnek tartom. Maga egyelőre nyugodtan várakozik és teljesen ahhoz tartja magát, amit mondok. Különben is annyi mindent akarok most elmondani, hogy egy hétig lesz, ami fölött gondolkozzék. Kezdjünk is mindjárt hozzá. Amint tudja, most holdtölte van és így a legközelebbi csütörtök este már korán fog sötétedni. Akkor valahogy ki kell lopóznia a házból — akár úgy is, hogy még délután elmegy és vacsorára sem jön haza. Mit szokott a nénye ilyen esetben csinálni?

— Semmit, legfeljebb megszid, ha hazajövök. Máskor is előfordult, hogy kimaradtam.

— Akkor tegyen úgy, amint mondom. Menjen el még délután hazulról és legyen rajta, hogy a híd körül lássák járkalni.

A leány szomorú szemei most földerültek.

— Így majd azt fogják hinni, hogy belefúltam a vízbe, úgy-e? — És látszott rajta, hogy ez a gondolat tetszik neki. — Talán otthagyhathnám a kalapomat is? Yale kisasszony mosolygott.

— Nem, azt hiszem, ez fölösleges. Nem kell olyan túlságosan hatásvadásznak lennünk. De arra nagyon ügyeljen, hogy később már senki se lássa magát. Tudja úgy-e, hogy hol kezd kanyarodni az országút? Arra a Haskinsék házában, ahol az a nagy fehér kiszögellő szikla van jobbról?

— Igen, tudom.

— Az erdőben keressen egy rejtekhelyet s ha besötétedik, lassan, vigyázva lopózzék le a szikla közelébe. Pont tíz órakor egy automobil fog odaérkezni, túlkölés nélkül, egy pillanatra megáll és ezalatt maga gyorsan beleugrik.

— Maga lesz az autóban, Yale kisasszony?

— Nem, én nem lehetek itt; hiszen említettem már, hogy mi csak mint idegenek fogunk találkozni, de majd csak később. A kocsiban egy barátnóm várja magát.

— Hogy fogom tudni, hogy melyik az a bizonyos automobil?

— Nem hiszem, hogy sok automobil menne át éjjel az erdőn s állna meg éppen annál a sziklánál. Maga beszáll a kocsiba s ott találja a barátnőmet. Itt van egy óra, ezt hordja magánál, s idejében legyen ott, de ne nyugtalankodjék, ha kissé várnia kellene. Adok még egy másik kis villamoslámpát is, de ne használja ki egészen, mert ebben az áram nem tart soká, de oly kicsi, hogy kezében is elrejtheti és segítségével megnézheti az órát.

A leány átvette az órát s kíváncsian nézegette, de nem tudott bizonyos kelletlenséget elpalástolni.

— Nagyon bánt, hogy ennyi mindennel elhalmoz, Yale kisasszony. Inkább ne tenné!

— Ezen most nem lehet segíteni, Magda. Ebbe egyelőre bele kell törődnie. Azonban ünnepélyesen megígérem, hogy mindezt, ha kívánja, csak kölcsönképen adom s visszafizetheti majd lassankint a saját keresetéből. Mert ne feledje, azzal, hogy most beleegyezik az én segítségembe: a jövőben sokkal biztosabban lesz módja arra, hogy sok pénzt kereshessen. Legyen okos és ne utasítsa vissza ezt a keserű gyógyszert. Mindenesetre szükségét fogja látni az órának, de egyelőre tartsa a kofferjában, hogy nagynénje észre ne vegye.

A leány beleegyezett.

— Mit kell majd magammal hoznom?

— Semmit. Egyáltalában semmit. Csakis ilyen módon lehet a vízbefúlást hihetővé tenni. De én hoztam magának sapkát, fátyolt és esőköpenyt az automobilútra.

— Megtudhatom, hogy tulajdonképpen hova megyek?

— Természetesen; az egész haditervet apróra el akarom mondani. De időnk rövid, csak sietve tehetem ezt. Tervem a következő: én néhány jó ismerősömmel a legközelebbi hetekben külföldre utazom. Magával Franciaországban fogok találkozni, s mint elhagyott árvát magamhoz veszem s lányomul fogadom.

— Miért Franciaországban? Árvának csakugyan árva vagyok, de ki fogja azt elhinni, hogy francia vagyok?

— Ezt én már kitűnően elrendeztem. Az a barátnóm, aki idejön magáért, francia nő. Maguk együtt egyenesen Kanadába utaznak, néhány napot Montreálban töltenek, ott megteszik a szükséges bevásárlásokat s onnan hajóznak át Franciaországba. Ez a rövid idő, amit így együtt töltenek, alkalmas lesz arra, hogy valamennyire megtanuljon franciául. De mert úgy fog szerepelni, mint egy kanadai származású félvér angol leány, senkinek sem fog föltűnni, hogy nem beszéli kifogástalanul a párisi franciát. Ezekután pedig a barátnóm elutazik, maga szegény kisleányom pedig ott marad elhagyatottan; ilyen körülmények között találok én magára.

— De én nem szeretek hazudni — jelentette ki Magda szilárdan.

Yale kisasszony nem tudta elrejtteni a leány megjegyzése fölötti örömét.

— Nem is kell hazudnia, kedvesem. Egy árva szót sem kell mondania, ami nem felel meg a valóságnak.

— És egészen egyedül maradok ott az idegenben?

— Mindössze néhány napig, s különben is egy nagyon kedves családi pensióban fog lakni. A tulajdonosnő nagyon jó ismerősöm. Nyugodt vagyok afelől, hogy jó helyen lesz. Nos, tisztában van most az egész tervvel?

(Folytatjuk.)

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

EGYESÜLETÜNK PONTOSAN FIZETŐ TAGJAI DIJTALANUL KAPJÁK HIVATALOS LAPUNKAT „A NŐ“-T

TAGSÁGI DÍJ HAVONTA 1 KORONA.

VALAMINT SZOMBATHELYI ÉS TEMESVÁRI FIÓKEGYESÜLETEINEK HIVATALOS ÉRTESÍTÉSEI

A szerkesztésért felelős: GERGELY JANKA.

EGYESÜLETI HELYSÉG V. KER VIGADÓ-TÉR 3. TELEFON 80—75 OLVASSUK EL PONTOSAN HIVATALOS KÖZLÉSEINKET, MERT KÜLÖN MEGHÍVÓKAT NEM KÜLDÜNK

Összejövelelek:

Minden hétfőn este fél 8 órától díjtalan német tárgyalási óra az egyesületben.

Minden szerdán este sétahajózás. Indulás 8 óra 20 perckor az Arany János-utca sarkán levő hajóállomásról Újpest felé.

Kirándulások:

Július 26-án, vasárnap: Hűvösvölgy-Solymár. Találkozás a hűvösvölgyi villamos végállomásnál pontosan reggel 8 órakor. Gyaloglás 4 óra. Élelmet mindenki magával visz. Költség 80 fillér.

Augusztus 2-án, vasárnap: Hajókirándulás Visegrádra. Találkozás reggel 8 órakor az Eötvös-téri hajóállomáson. Költség térítjeggel 1.30 korona.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete június hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott, a közigazgatási reform és szolgálati pragmatika tárgyában. A közgyűlés által egyhangúlag és lelkesedéssel elfogadott memorandum szövegében bennfoglaltatik, hogy az Országos Egyesület minden előadott kérelmet állásra és nemre való tekintet nélkül óhajt megvalósítani.

Mindenki tudja, hogy a nőtisztviselők nem csak általában, de különösen az állami szolgálatban, legkivált annak nőket tömegesen foglalkoztató ágazatában a posta- és távirda telefonnal (kb. 8000 nő), milyen lehetetlenül hátrányos megkülönböztetésben részesülnek az azonos képzettségű férfi tisztviselőkkel szemben.

Nagy jelentőségű tehát ez a határozott állásfoglalás, melynek értékét fokozza még az a körülmény is, hogy rendkívüli közgyűlés keretében történt, melynek egyhangú határozata többek közt azt is magában foglalja, hogy végső esetben öfelsége elé terjesztik a fent említett memorandumot.

Temesvár.

Június 28-án zajlott le a VI. évi rendes közgyűlés, melyen számosan jelentek meg a tagok közül, Wilhelm Szidónia előadása több vendéget is vonzott.

Lukács Margit, az egyesület elnöke, üdvözölte a megjelenteket. Részletesen ismertette az egyesület működését és eredményeit a múlt évről s egyben kéri a közgyűlést, hogy a megejtendő választásoknál tekintsenek el az ő személyétől, mert elfoglaltsága miatt az elnöki tisztet nem vállalhatja tovább. Ezt követte Biedl Gizella titkári jelentése, melyből a következők részletet közöljük: »Nagy gondot fordítottunk ezidén is tanfolyamainkra. A könyvviteli, német nyelvi, magyar és német gyorsírási tanfolyamot igen szép eredménnyel fejeztük be. A gépírási tanfolyamot Tenner Dóra kisasszony vezette. A könyvvitelt Amán Ádám felső kereskedelmi iskolai tanár úr tanította, a német nyelvet dr. Déznai Viktor főreáliskolai tanár úr. A német és magyar gyorsírási és vitairási kurzus dr. Stróbl Márton vezetésével alatt folyt, hogy milyen sikerrel, annak legjobb bizonyítéka az a versenyeredmény, amelyet tagjaink felmutattak. A temesvári állami főgymnázium Markovics gyorsírókőre rendezett gyorsíró versenyt, amelyre egyesületünket meghívta. Ez az első eset Temesvárott, hogy hasonló versenyen nők is részt vettek és azért kétszeresen örülünk annak a szép eredménynek, amit tagjaink elértek. A versenyen díjat nyer-

tek tagtársaink közül: Vandlik Gizella, Horváth Juci, Szabó Irén, Illés Margit és Molnár Juliska.

Szeptember hónapban megnyílt egy angol nyelvtanfolyam miss Bresland nyelvtanárno vezetésével, amelyen 10 tagtárs vett részt.

Igen érdekes előadásokat is rendeztünk. Dr. Sugár Mihály orvos »Szerelmem házasság és idegesség« círaen tartott élvezetes előadást.

Egyesületünk kimagasló eseménye Bíró Lajos kiváló író előadása volt »Magyar irodalom a külföldön.« címen. Az érdeklődés az előadás iránt rendkívül nagy volt, a közönség nagyon örült, hogy a kitűnő író alkalma nyílt közvetlenül megismerni. Nagyon örültünk, hogy elfogadta meghívásunkat és a temesvári közönségnek oly élvezetes délutánt szerezünk. A közönség lelkesen tapsolta a jeles előadót, egyesületünk pedig büszke lehet az aratott erkölcsi sikerre.

Sidemann Anna asszony előadása is nagy sikerrel járt. Ekkor alakult meg a Feministák Egyesületének temesvári fiókjá, amelynek vezető tagjai Tenner Dóra és Lukács Margit tagtársaink és több nőtisztviselő is lépett be tagnak. Az előbbi előadáshoz méltán sorakozik Lukács Margitnak az egyesület elnökének a »Jövő asszonyáról« szóló magas színű előadása.

A Budapesten tartott nemzetközi választójogi kongresszuson a mi tagjaink is részt vettek.

Egyesületünknek további törekvése az, hogy belső szervezetét megerősítse és a tagok között való összetartás és szolidaritás; által szervezze a nőmozgalom derékhadát, amely gerince és támasztéka haladó törekvéseinknek.

Ezek után Knei Hermin pénztárnok bemutatta a pénztári számadást, majd megállapított a jövő évi költségvetés. Ezek tudomásul vétele után a közgyűlés az elnöknek és a tisztikarnak a felmentvényt megadta. Az új választás eredménye:

Elnök: Mischek Irma. Alelnökök: Szeifert Sarolta, Weisz Stefi. Titkár: Grünberger Ida. Pánztáros: Knei Hermin. Jegyző: Bergenthal Mariska. Könyvtáros: Horváth Ilona, Weisz Zelma. Háznagy: Lövy Ilonka. Számvizsgálók: Rusz Irma, Leimdörfer Mici, Választmányi tagok: Koch Lujza, Lukács Margit, Krebsz Boriska, Susich Ilka, Tenner Dóra, Dr. Szávay Zoltán, Czilczet Etel és Lola, Illés Margit, Potye Teréz, Kostiala Ilonka, Luif Hilda, Nemes Ilonka, Tenner Stefi és Häuser Lujza.

Ezt követte a közgyűlés legkimagaslóbb pontja, Wilhelm Szidónia központi kiküldött előadása a »Nőtisztviselő elhelyezkedése a társadalomban« címen. A közvetlen és kellemes hangon tartott előadás hü képét adta a mai nőtisztviselőnek, annak gondolkodását, helyzetét és társadalmi állását részletesen vázolta. Foglalkozott azon kérdésekkel, hogy miképpen volna biztosítható a nőtisztviselő társadalmi és anyagi helyzete. Tanácsokat adott a szervezkedést illetően, mert csak a szervezett osztály tudja kivívni mindazt, amire szüksége van. Szellemes előadását, a hallgatóság élvezettel s figyelemmel kísérte végig s szűnni nem akaró tapsal honorálta.

A közgyűlés után a tagok a kedves vendég tisztelőre társas kirándulást rendeztek a Vadászerdőbe, ahol igen kellemesen töltötték együtt a délutánt.